

Länsstyrelsen i Stockholms län
Att: Malin Langefors
Box 22067
104 22 Stockholm

Ulriksdal 10 januari 2020

Referens: Yttrande om förslag till Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län (Dnr 218-1906-2019)

Världsnaturfonden WWFs yttrande till förslag avseende Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län (Dnr 218-1906-2019)

WWF anser att förslaget till Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län, i nuvarande form inte håller som förvaltningsplan.

Sammanfattande punkter:

- **Att det saknas konsekvensanalys av att decimera beståndet av skarv med 50 %.**
- **Att begreppet ”skada” måste definieras**
- **Att det saknas bakgrundsreferenser för att bredda underlaget**
- **Att blyammunition ska förbjudas vid jakt av skarv**
- **Att antalet kolonier, inte antalet skarvar ska vara målet**

WWF deltog i de dialogmöten under 2019, som Länsstyrelsen i Stockholm anordnade innan remissförslaget togs fram. Representanter för lokala fiskeföreningar och jaktlag var i majoritet under dialogprocessen, något som nu också avspeglas i det remissförslag som Länsstyrelsen skickat ut för yttrande. WWF konstaterar att det är ett unikt och långtgående förslag som myndigheten lägger fram, där en art föreslås minskas med 50% på tio år utan att någon konsekvensanalys av effekter på artnivå eller ekosystem genomförts.

Konflikterna mellan människa och skarv är orsaken till att den nationella skarvförvaltningsplanen antogs 2014. Där behovet av att hantera konflikterna mellan en naturligt förekommande och växande skarvpopulation kontra det traditionella kustnära yrkes- och ökande fritidsfisket har utgjort grund. Det regionala ansvaret vilar på Länsstyrelserna och därmed även behov av regionala förvaltningsplaner. Den nationella planen bör utgöra grund för dessa.

Världsnaturfonden WWF har, tidigare under dialogprocessen, lämnat förslag till struktur av förvaltningsplanen till handläggaren Malin Langefors och vi kommer i vårt yttrande att utgå från den.

Skada; begreppet behöver definieras i sina olika nivåer

Länsstyrelsen skriver i sitt remissförslag att målen för skarvförvaltningen i Stockholms län bland annat är att "Allvarlig skada på fiske, fiskeredskap och skogsproduktion orsakande av skarv i Stockholms län ska minska." Samt att "Skarven ska utgöra ett så litet hot som möjligt mot fiskbestånd som är rödlistade och/eller extra betydelsefulla för ekosystemet."

WWF anser att begreppet "allvarlig skada" behöver definieras i sina olika nivåer för att kunna utgöra grund för skydds jakt som långsiktig skarvförvaltning.

Enligt den nationella skarvförvaltningsplanen framgår det tydligt vad begreppet skada bör grunda sig på samt kopplingen till EU:s Art- och habitatdirektiv:

"En bedömningsgrund vid beslut om skydds jakt är om allvarlig skada uppstått eller riskerar uppstå på egendom eller i form av till exempel minskad inkomst. Hur detta ska bedömas finns vidare beskrivet i Naturvårdsverkets riktlinjer för skydds jakt och baseras på en vägledning från EU om Art och habitatdirektivet. En annan bedömningsgrund är skydd av växter och djur, exempelvis om allvarlig påverkan på fiskpopulationer kan uppstå. För båda fallen gäller att det ska finnas dokumentation om skada eller påverkan. Saknas sådan dokumentation kan beslut ändå fattas om det finns utlåtande från oberoende sakkunnig eller kriterierna i EUs vägledning för undantag från Fågeldirektivet uppfylls."

I remissförslaget finns begreppet skada inte tydligt definierat, varken som grund eller olika nivåer såsom skada och allvarlig skada. Det finns däremot nämnt många osäkerheter avseende vilken påverkan skarven har på fiskförekomst samt på ekosystemen i stort, i kapitel 6 (Fakta om skarv och utvecklingen i länet) och särskilt i kapitel 7 (Skarvens påverkan). Det gör förslaget till förvaltningsplan bristfälligt och WWF anser inte att Länsstyrelsen kan motivera en halvering av skarvens bestånd i Stockholmsregionen på dessa grunder.

Källorna behöver breddas

Källorna till underlaget i förslaget till skarvförvaltningsplan saknar att olika sidor kommer till tals, vilket ger en obalans och riskerar att underminera tilltro till redovisade fakta och slutsatser. Skarven bidrar till att träd vid en koloni dör på kort sikt, men skarven ger också ökad biologisk mångfald vid kolonierna vad gäller insekter, växter och andra fåglar. I synnerhet andra fåglar riskerar att drabbas negativt av en kraftigt ökad jakt. Exempelvis kan nämnas att både havsörn och berguv lever av och vid skarvkolonierna. Det saknas helt konsekvensanalys av hur Länsstyrelsens förslag till förvaltning kan påverka dessa känsliga arter, men även många sjöfåglar som häckar i skydd av skarvkolonier.

Etik och uppföljning är väsentligt

WWF motsätter sig inte skydds jakt men den ska ske på saklig grund kopplat till påvisad allvarlig ekonomisk skada. I synnerhet som Länsstyrelsen föreslår en halvering av skarvbeståndet i Stockholms län krävs ett gediget underlag som påvisar vilken typ av skada som skarven bidrar till, samt vilka geografiska områden som drabbas. Det saknas underlag och belägg för att skarven bidrar till allvarlig skada utefter hela Stockholms läns kuststräcka och att en halvering av beståndet därmed skulle ge den måluppfyllelse som önskas.

För skador på fisk och redskap för kustnära yrkesfisket gäller som tidigare att skydds jakt får ske. Oavsett begränsning av kolonier eller skydds jakt vid yrkesfiske, ska djuretiken vara hög och uppföljning av jakten ska ske regelbundet. Blyammunition bör förbjudas.

Sätt mål för antal kolonier, ej antal skarvar

WWF anser att Förvaltningsplanen för skarv i Stockholms län ska ange antal kolonier som mål, där inriktning på att minska de kolonier som ligger i anslutning till nära bebyggelse (hur nära?) och fiskefredningsområden (ska anges på karta i planen) ska utgöra grund för skyddsjakt. En sådan förvaltning skulle ge möjligheter till uppföljning av effekter på det regionala beståndet. Dels eftersom det totala antalet skarvar kommer att fortsätta räknas årligen, dels för att årliga provfisken kommer att visa om fiskarterna klarar sig bättre i områden utan skarvkolonier nära inpå eller om det föreligger andra orsaker till minskad överlevnadsgrad än skarvens födosök.

Ekosystembaserad skarvförvaltning är nödvändig

Östersjön är ett känsligt innanhav på gränsen till tipping point vad gäller funktionalitet och förutsättningar att ge människor runt Östersjön fortsatta ekosystemtjänster. Även om skarvpopulationen är livskraftig behöver lokala åtgärder konsekvensbelysas innan beslut fattas. I förslaget till Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län saknas det en ekosystembaserad konsekvensanalys av liggande förslag.

Skarven äter olika slags fiskarter, beroende på var kolonin är belägen i förhållande till födosöksområdena. Lokalt kan bestånden av matfisk påverkas av skarven, men en grundläggande orsak till att torsk, gädda, abborre och strömming minskat i Östersjön är utdikning som tagit bort vandringsvägar till lekområden och övergödning som bidragit till döda bottenar och överfiskning genom trålning som minskat flera av våra fiskpopulationer.

Nyligen har det också fastslagits att Östersjötorsken lider av såväl syrebrist som av B-vitaminbrist. Om samma problem gäller för fler fiskarter i vårt innanhav är oklart i nuläget, men det är högst troligt. B-vitaminbrist i blåmusslor har ju varit känt sedan länge och utgör en stor orsak till den kraftigt minskande ejderpopulationen i Östersjön.

En annan effekt av obalansen i Östersjön är att storspigg ökar dramatiskt. Skarven äter även spigg och bidrar till att hålla nere antalet. Vilka konsekvenser får en halvering av skarvpopulationen enligt Länsstyrelsens förslag?

Metoder och verktyg

WWF förespråkar en adaptiv långsiktig förvaltningsplan, med 3-åriga åtgärder och kontinuerlig uppföljning. Där adaptationen innebär att beredskap till förändring av åtgärderna måste finnas om uppföljningen visar på oönskade resultat eller att målen inte kan uppfyllas.

Det är ett stort antal skarvar som häckar i Stockholms skärgård, eller som rör sig inom länet och mellan angränsande län och övriga Sverige och Europa över året. Länsstyrelsen skriver att åtgärder i stort ska följas upp, även åtgärder utanför Stockholms läns förvaltningsplan samt att revidering ska göras efter uppföljning om behov finns. WWF ställer oss frågande till hur Länsstyrelsen har tänkt att hantera uppföljning och adaptation, då varken metoder eller verktyg framgår av förslaget till Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län.

Kunskapen behöver öka

Adaptiv förvaltning förutsätter goda kunskapsunderlag skriver Naturvårdsverket i den nationella skarvförvaltningsplanen. WWF konstaterar att Länsstyrelsen saknar nödvändiga kunskapsunderlag, något som tydligt framgår av förslaget till Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län. Ett av målen i skarvförvaltningsplanen är att "Kunskapen och dialogen kring skarvproblematiken i regionalt, nationellt perspektiv ska öka". Men i underlaget framgår också att det idag saknas underlag om hur skarven påverkar fisken utefter hela länets kust och vilka metoder som bäst kan bidra till att uppfylla målen om att skyddsvärda fiskbestånd ska klara sig bättre. Det bör även föras en dialog med närliggande län för att undvika överskattning av dödade skarvar.

WWF anser att Länsstyrelsen skyndsamt behöver samarbeta med forskare som kan bistå i att fylla kunskapsluckorna, samt att myndigheten samtidigt bidrar till att öka den generella kunskapen om skarven i ekosystemen. Alltför länge har myter om skarven fått flöda fritt utan åtgärder och kunskapen hos allmänheten om arten är därför mycket låg.

För Världsnaturfonden WWF

Inger Näslund

Biträdande avdelningschef Hav och Vatten

Yvonne Blombäck

Programsamordnare Kust och Skärgård